

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๕/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว (กรณีนายไพบูลย์ รัตนเศรษฐ์ ผู้ร้อง) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

สำนักงานศาลยุติธรรมโดยศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้ส่งคำร้องของนายไพบูลย์ รัตนเศรษฐ์ จำเลย ในคดีล้มละลาย คดีหมายเลขดำที่ ล. ๒๒/๒๕๓๗ คดีหมายเลขแดงที่ ล. ๕/๒๕๔๓ ซึ่งเป็นคดีที่โจทก์ฟ้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาด และพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ จำเลยอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นดังกล่าวขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ในคดีล้มละลาย คดีหมายเลขดำที่ ล. ๑๑-๑๒/๒๕๔๓ จำเลยได้ยื่นคำร้องว่า เนื่องจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ อันจะใช้บังคับแก่คดีนี้ เป็นการกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ (จำเลย) ก่อนที่ศาลจะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย คดียังไม่ถึงที่สุดซึ่งอยู่ในระหว่างอุทธรณ์คำสั่งศาลดังกล่าว จึงอาจจะเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการที่จำเลยจะจัดการทรัพย์สินของตนได้ ดังนั้น จำเลย (ผู้ร้อง) จึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ขอให้ส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๕ ตามคำร้องเป็นการร้องขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องดังกล่าวข้างต้นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง แล้วจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๕/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สิน
หลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕
วรรคหนึ่ง หรือไม่ (ตามคำร้องของนายไพฑูรย์ รัตนเศรษฐ์ ต่อศาลอุทธรณ์ ภาค ๓)

คำร้อง

ในคดีล้มละลายหมายเลขดำที่ ล.๑๑-๑๒/๒๕๕๓ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่กำหนดให้
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อนที่จะมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย เป็นการ
จำกัดสิทธิของลูกหนี้ในการจัดการทรัพย์สิน เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕
วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริง

โดยสรุปตามลำดับเหตุการณ์ดังนี้

๑. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด เป็นโจทก์ ฟ้องนายไพฑูรย์ รัตนเศรษฐ์ หรือยออง แซ่โซ้ง
เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา ขอให้มีการพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และพิพากษาให้เป็นบุคคล
ล้มละลาย

๒. ศาลจังหวัดนครราชสีมา มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ พักทรัพย์ของ
จำเลยเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔

๓. จำเลยอุทธรณ์คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดดังกล่าว และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของ
ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

๔. จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๓ สรุปว่า
เนื่องจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ อันจะใช้บังคับแก่คดีนี้ เป็นการ
กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ (จำเลย) ก่อนที่ศาลจะพิพากษา
ให้ลูกหนี้ล้มละลาย โดยคดียังไม่ถึงที่สุด เพราะลูกหนี้ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลอยู่เป็นการจำกัดสิทธิของ
จำเลยในการจัดการทรัพย์สินของตนอาจขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขอให้ศาลรอ
การพิจารณาพิพากษาคดีและการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) ไว้ชั่วคราว แล้วส่งคำร้องนี้ตาม
ทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๕. ศาลจังหวัดนครราชสีมา เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นการโต้แย้งดุลพินิจของศาล ไม่ใช่โต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่ใช่ว่ากรณีต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ให้ยกคำร้อง

๖. จำเลยอุทธรณ์คำสั่งให้ยกคำร้อง

๗. ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เห็นว่า การที่จำเลยยื่นคำร้องขอให้หรือการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นการยื่นคำร้อง ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ย่อมเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ที่จะมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องของจำเลยดังกล่าว ให้ยกคำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องของจำเลย ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๓ เสีย แต่เนื่องจากคดีนี้ได้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แล้ว เมื่อจำเลยโต้แย้งว่า การที่ศาลจะใช้พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ บังคับแก่คดี เป็นการกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของจำเลยก่อนที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยล้มละลาย เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการจัดการทรัพย์สินของตน ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เมื่อยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงเห็นสมควรให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญได้ โดยไม่ต้องย้อนสำนวนคืนศาลชั้นต้น

๘. สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๔ ส่งเรื่องพร้อมสำนวนดังกล่าว มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นตอนแรกเป็นการพิจารณาว่าควรจะรับคำร้องนี้ไว้ตามมาตรา ๒๖๔ หรือไม่

เห็นว่าไม่ควรรับพิจารณา เพราะผู้ร้องเป็นจำเลยในคดีแพ่งในฐานะลูกหนี้และพยายามต่อสู้ที่ศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ เพื่อจะหาทางผิดผ่อนชำระหนี้จนถึงชั้นศาลอุทธรณ์ ได้โต้แย้งไม่ให้มีการพิทักษ์ทรัพย์ก่อนการสั่งให้ล้มละลาย แล้วจึงมาได้ว่าอาจขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ซึ่งโดยทั่วไปก็รู้แล้วว่าเป็นมาตรการที่วางหลักการเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวาง จะมีข้อจำกัดได้บ้างตามข้อยกเว้นเท่านั้น และประชาชนทั่วไปย่อมรับรู้ว่ากฎหมายล้มละลายที่ใช้กันมาช้านานเป็นกฎหมายที่คุ้มครองทั้งเจ้าหนี้, ลูกหนี้ และประชาชนทั่วไปอย่างเป็นธรรมแล้ว

อย่างไรก็ดี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้รับเรื่องนี้ไว้พิจารณาด้วยคะแนนเสียง ๑๑ ต่อ ๓ ดังนั้น จึงต้องนำมาพิจารณาวินิจฉัยในขั้นต่อไป

๒. ขั้นตอนพิจารณาว่ากฎหมายล้มละลายขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่

ปรากฏว่าในระหว่างที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สิน หลังจากศาลสั่งให้มีการพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แล้ว จึงมีผลผูกพันกรณีนี้ด้วยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘

จึงเห็นควรยกคำร้อง

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ